

Beogradska filharmonija  
Sezona 2021/22  
*Baš smo vas se uželeli*

**Petak, 15. april 2022.**

**Antonio Mendez**  
**Alis Sara Ot**, klavir

**Moris Ravel**  
*Alborada del gracioso*

Trajanje: oko 9 minuta

**Moris Ravel**  
Koncert u De-duru (za levu ruku)

Trajanje: oko 19 minuta

---

**Sergej Prokofjev**  
*Romeo i Julija* (izbor iz svita br. 1, 2 i 3)

*Montegi i Kapuleti*  
*Devojka Julija*  
*Scena*  
*Madrigal*  
*Menuet*  
*Maske*  
*Romeo i Julija (Scena na balkonu i ljubavna scena)*  
*Jutarnji ples*  
*Romeo na fontani*  
*Tibaldova smrt*  
*Fratar Lorenzo*  
*Ples pet parova*  
*Romeo na Julijinom grobu*  
*Julijina smrt*

Trajanje: oko 50 minuta

Originalna i strastvena **Alborada del gracioso** treći je od pet komada za solo klavir iz ciklusa **Ogledala Morisa Ravela** (1875-1937), komponovanog 1904-05. godine. Ovaj stav, koji je sa svojim tipično španskim ritmom i evokacijama zvuka kastanjeta i gitare, najpoznatiji stav iz ciklusa, Ravel je orkestrirao 1912. godine. Reč *Alborada* znači jutarnja serenada, a *gracioso* ukazuje na bufoneriju, te bi slobodan prevod naslova dela mogao da glasi *Serenada lakrdijaša*.

Čitav ciklus *Ogledala*, a naročito *Alborada*, smelom harmonijom, slobodnijim modulacijama i ekstenzivnijim razvojem tema u odnosu na ranija dela, označio je početak novog perioda u komponovanju Morisa Ravela. I zaista, autor je mislio da se ljubiteljima njegove muzike neće dopasti neobične harmonije *Alborade* koje, pak, današnjem modernom uhu zvuče kao sasvim klasično evociranje senzualnih i toplih španskih flamenko ritmova.

Klavirska muzika **Morisa Ravela** (1875-1937) zauzima istaknuto mesto u njegovom celokupnom opusu. Dva klavirska koncerta na kojima je kompozitor istovremeno radio predstavljaju iskorak iz klasične literature – Koncert u Ge-duru, u stilu Mocartovih dela istog žanra sa uplivom elemenata džez, a drugi interesantniji po činjenici da je napisan samo za levu ruku. **Koncert u De-duru (za levu ruku)** je naručio austrijski pijanista Paul Vitgenštajn, koji je izgubio desnu ruku u Prvom svetskom ratu. Ovaj zadatak je zainteresovao Ravela iz tehničko-izvođačkih razloga, želeći da napiše delo čiji se zvučni rezultat neće razlikovati od dela napisanog za dve ruke. Vitgenštajn je premijerno izveo koncert 1932. godine sa velikim uspehom, samo devet dana pre premijere Ravelovog Koncerta u Ge-duru koji je izvela Margaret Long sa kompozitorom za pultom. Iako je koncert napisan u jednom stavu, mnogi izvori se ne slažu oko formalne koncepcije koncerta, da li delo čine dva ili tri povezana odseka. Bez obzira na to, kroz delo se smenjuju skercozni i marševski odseci, oni u kojima dominira solista sa orkestarskim delovima, različita tempa i ritmovi, lirika i snažni džez efekti.

Saradnja **Sergeja Prokofjeva** (1891-1953) i Sergeja Djagiljeva započela je 1915. godine, kada je mladi kompozitor posle osvajanja Rubinstajnovne nagrade bio pozvan da napiše novi balet za *Ruske balete*. Ova baletska trupa bila je senzacija u kulturi Zapadne Evrope od 1909. do smrti Djagiljeva, 1929. godine. Najveći umetnici Evrope bili su okupljeni na jednom mestu u zajedničkim multimedijalnim projektima – premijerama novih baleta: igrači i koreografi

Balanšin, Fokin, Karsavina, Masin, Nižinski, slikari Bakst, Brak, Pikaso, Utriljo, kompozitori Debisi, Mijo, Pulank, Ravel, Sati i Stravinski. Od početka saradnje, baleta *Ala i Loli*, Prokofjev je u više navrata kasnije pisao muziku za narudžbine Djagiljeva – balete *Usinjol*, *Bludni sin* i *Na Dnjepru*. Godine 1934, *Kirov balet* je zamolio kompozitora da napiše jedan balet lirske tematike, te se Prokofjev odlučio za Šekspirov komad ***Romeo i Julija***, koji je pretočio u muziku velikog harmonskog, orkestarskog i ritmičkog bogatstva. Zanimljivo je da je sam kompozitor prvobitno tražio da balet ima srećan kraj, ali to nije bilo prihvaćeno. Kako je *Kirov teatar* zbog administrativnih promena i novog umetničkog pravca odustao od premijere, balet je prvi put izveden 1938. godine u Brnu u Čehoslovačkoj.

Iz ovog dela Prokofjev je priredio tri koncertne svite, nastale 1936, 1937. i 1946. godine iz kojih ćemo večeras slušati izbor numera dirigenta Antonija Mendeza.

mr Asja Radonjić